

onder hare banieren zullen scharen, en zich aan de verdediging harer vrijheid toewijden; dat zij zelfs door alle voorstellen die in hare macht staan, hunne vestiging in Frankrijk begunstigen zal.

Over welke laatste woorden von Gentz opmerkte: „Eine Aeuszerung dieser Art, allen Maximen des Völker-Rechts und selbst des Krieges unter civilisirten Staaten fremde, konnte sich nur die Französische National-Versammlung erlauben. Auch war die Sitzung vom 20<sup>ten</sup> April eigentlich nichts als ein fortwährender Commentar über diesen bedeutungsvollen Artikel. Kein Redner gab sich der Mühe, die Nothwendigkeit des Krieges aus gewöhnlichen politischen Gründen darzuthun, oder über den Zweck und die möglichen Folgen desselben nach anerkannten Prinzipien der Staatskunst zu sprechen. *Der Triumph der Menschheit, die Freiheit aller Völker, die Freiheit der Welt, der Untergang der Tirannen* — das waren die anerkannten Motive, das die anerkannten Absichten des Krieges.”<sup>68)</sup>

Zoo verklaart dan ook Brissot 9 Juli 1792 als Frankrijks doel: alom dat vuur der vrijheid te verspreiden, hetwelk ons bijna zooveel broeders en verdedigers schept, als er menschen zijn<sup>69)</sup>. En vaardigde de Nationale Conventie 19 November van dat jaar het decreet uit, waarbij oorlog aan alle Koningen en Aristocraten, vrede en vriendschap aan elke oproerzuchtige bevolking aangekondigd werd<sup>70)</sup>.

De Comité's, belast met de uitvoering van dit besluit, brachten 15 December bij monde van Cambon verslag uit.

„Volgens den rapporteur hebben de Fransche bevelhebbers in de vreemde landen tot dus verre wijsgeerige beginsels verkondigd, maar het bij woorden gelaten. Frankrijk behoort zich *revolutionaire magt* te verklaren in de landen, die het bezet. Waartoe den gang en de grondstellingen van de Politiek der Conventie verbloemen? De dwingelanden kennen ze reeds.

„Deze is de kiem van het gansche systeem. Het overige volgt van zelfs, naar den regel, dat die het doel wil, ook de middelen moet willen. Is de Republiek revolutionaire magt, zoo moet, van het oogeblik af, dat derzelve troepen een land binnen rukken, al hetgeen strijdig met de regten des Volks bestaat, vallen.

„Dan dit is niet genoeg. De aristocratie heeft allerwege de regeering